

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ, МОЛОДІ ТА СПОРТУ УКРАЇНИ
УМАНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ПАВЛА ТИЧИНИ

**КОНЦЕПЦІЯ РОЗВИТКУ
ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ
ЧЕРКАЩИНИ**

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ, МОЛОДІ ТА СПОРТУ УКРАЇНИ
УМАНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
імені ПАВЛА ТИЧИНИ**

***Науково-дослідницька лабораторія „Дошкільна освіта:
історія, перспективи розвитку у XXI столітті”***

Регіональний центр інноваційних технологій дошкільної освіти

КОНЦЕПЦІЯ РОЗВИТКУ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ ЧЕРКАЩИНИ

За редакцією І.П.Рогальської

Видання 3-є, доповнене і перероблене

Умань- 2011

УДК 372 (477.46)
ББК 74.1(4УКР - ЧЕК)
К64

*Рекомендовано до друку вченою радою Інституту розвитку дитини
Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини
(протокол №2 від 28 жовтня 2011 р.)*

Концепцію розвитку дошкільної освіти Черкащини розробили:

викладачі факультету дошкільної освіти Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини:

Рогальська І.П., доктор педагогічних наук, професор (розділи 2,6,7,8,15);

Попиченко С.С., кандидат педагогічних наук, доцент (розділи 9,11,12,18).

Рогальська Н.В., кандидат педагогічних наук, доцент (розділ 1,3,4,5);

Семчук С.І., кандидат педагогічних наук, доцент (розділ 13,16,17)

Кривда В.С., викладач (розділ 10,14)

Рецензенти:

Кузь В.Г., доктор педагогічних наук, професор Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини

Косенко Ю.М., кандидат педагогічних наук, професор Маріупольського державного гуманітарного університету.

К 64 Концепція розвитку дошкільної освіти Черкащини / за ред. І. П. Рогальської. – Умань: ВПЦ “Візаві” (Видавель “Сочинський”), 2011. – 63 с.

Концепція розвитку дошкільної освіти Черкащини визначає регіональну політику в галузі дошкільної освіти, засади модернізації системи дошкільної освіти в навчальних дошкільних закладах усіх типів Черкаського регіону.

Адресована місцевим органам управління освітою, вищим педагогічним закладам I-IV рівнів акредитації, дошкільним навчальним закладам, навчально-виховним комплексам.

УДК 372 (477.46)
ББК 74.1(4УКР - ЧЕК)

ровесниками. Практичний психолог повинен максимально сприяти повноцінному психічному і особистісному розвитку вихованців дошкільного закладу.

Важливим завданням психолога є систематичне ознайомлення вихователів із психологічними теоріями та найновішими експериментальними дослідженнями в галузі виховання і навчання дошкільнят. Важливо, щоб діяльність психолога спрямовувалась на допомогу педагогам у розробці новітніх розвивальних технологій навчання і виховання дітей. Ще одна важлива ділянка роботи психолога – допомога вихователям у визначенні особливостей темпераменту, задатків, інтересів кожного з вихованців. Адже організація педагогічного процесу має будуватися на основі врахування всіх індивідуальних особистісних особливостей кожної дитини.

Робота психолога з батьками має здійснюватися у двох напрямках: соціально-психологічне консультування та просвітницька діяльність. Лише тісна співпраця практикуючого психолога з вихователями та батьками сприятиме ефективності роботи закладу психологізації педагогічного процесу, а в кінцевому рахунку – стане гарантом інтелектуального та особистісного розвитку всіх вихованців.

10. ОСНОВНІ НАПРЯМИ СПІВПРАЦІ З РОДИНОЮ

У ст.8 Закону України «Про дошкільну освіту» зазначено: «Батьки несуть відповідальність за розвиток, виховання і навчання дітей, а також збереження їх життя і здоров'я, людської гідності»

У сучасних умовах сім'я виступає соціальним замовником суспільної дошкільної освіти. Зростає роль сім'ї у житті забезпеченні і вихованні дітей, їх оздоровленні, отриманні освіти.

Натомість більшість сімей недостатньо реалізує свої виховні функції. Внаслідок зниження престижу сім'ї, нестабільності сімейних стосунків, відсутності необхідної культури сімейного життя зростає кількість сімей, що

розпадаються та дітей, які потрапляють до спеціальних виправних дитячих закладів, інтернатів, дитячих притулків.

Усе це зумовлює необхідність задоволення потреби сучасної сім'ї у підвищенні педагогічної культури. Важливим завданням дошкільних закладів є організація цілісної системи педагогічної просвіти батьків.

Аналіз джерел педагогізації батьків Черкащини засвідчує, що до систематичного вивчення педагогіки виховання дітей у сім'ї лише невелика частина батьків прилучається у період пренатального розвитку дитини. Більшість батьків набувають педагогічних знань і досвіду виховання емпіричним шляхом та безпосередньою практикою. Тому починати слід з «допологової освіти» вагітних жінок. Необхідно зібрати кращі методики фізіологів, психологів та розробити єдину державну програму просвіти майбутніх батьків, відкрити психолого-педагогічні кабінети для їхнього навчання і виховання. З огляду на це, необхідно урізноманітнювати зміст, форми і методи педагогічної просвіти сучасної родини.

Основними принципами реалізації сімейної політики регіону є :

- паритетна рівновага та партнерство між чоловіком і жінкою у вихованні дітей та вільному і справедливому розподілі сімейних обов'язків;
- соціальне партнерство сім'ї та держави, що здійснюється на основі розподілу відповідальності за сім'ю між батьками та державою;
- пріоритетність інтересів кожної дитини незалежно від того, у якій сім'ї вона виховується; забезпечення виживання і захисту дитини, її повноцінного фізичного, інтелектуального та соціального розвитку;
- наступність поколінь, що забезпечується передачею нащадкам сімейних, національних і культурних здобутків, традицій, звичаїв.

Система педагогічної просвіти батьків Черкащини виокремлює низку взаємопов'язаних елементів:

- реалізація різноманітних форм підвищення педагогічної культури майбутніх та молодих батьків, що

- забезпечує рівень педагогічних знань молодих та майбутніх батьків, єдність педагогічного впливу на дитину з боку дошкільного закладу та сім'ї; створює належні умови її виховання і навчання;
- інтеграція основних напрямів сімейного виховання з українознавством, народним дитинознавством, народною педагогікою, народними традиціями Черкащини;
  - розширення мережі регіональних центрів сім'ї з метою надання їй всебічної консультативної допомоги на всіх етапах життєдіяльності;
  - створення системи закладів соціального обслуговування сім'ї з метою надання послуг із догляду за дітьми;
  - створення (кризових центрів) для тимчасового проживання вагітних жінок, матерів із дітьми, самотніх неповнолітніх матерів, а також надання їм правової та медико-психологічної допомоги;
  - запровадження загальнообов'язкового консультування молодих пар, які готуються до укладання шлюбу, ознайомлення подружжя з основами планування сім'ї;
  - створення та підтримка дитячих будинків сімейного типу для виховання дітей-сиріт і дітей, позбавлених батьківського піклування;
  - збільшення кількості постійно діючих теле- та радіопередач з питань сімейного життя, виховання дітей; налагодження випуску друкованих засобів масової інформації та видань із цієї проблематики;
  - сприяння розвитку різних форм благодійницької та спонсорської діяльності для поліпшення становища дітей-інвалідів, сімей, які перебувають в особливо скрутному становищі;
  - забезпечення педагогічної просвіти населення різними формами роботи (університети педагогічних знань батьків, педагогічні клуби, центри педагогічної просвіти).

11. НАУКОВО-МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ

В умовах інноваційного процесу в дошкільній освіті посилюється випереджувальна роль психолого-педагогічної науки щодо освітньої практики. На перше місце виходить її проектна функція - пропонуються різні моделі вдосконалення педагогічної діяльності. Отже, важлива риса сучасної педагогічної практики - її науковий характер. Найявність у психолого-педагогічній науці нових ідей, моделей, інноваційних технологій - необхідна умова розвитку сучасних дошкільних закладів. Вона впливає на практику як засіб моделювання інноваційної освітньої системи, конструювання на її основі нової педагогічної практики.

Інтеграція науково-педагогічних ідей з практикою сприяє інноваційному процесу в педагогічній реальності: розвиваються способи функціонування окремих її компонентів, змінюється, якісно перетворюється педагогічна діяльність як цілісна система, що зумовлює процес саморозвитку дошкільного закладу.

Виходячи з нових соціальних вимог до системи національної дошкільної освіти дитячий садок має стати важливим чинником гуманізації життєдіяльності, формування в дитини нових життєвих установок у напрямі природозбереження, екологічної свідомості, здорового способу життя, передумов громадянської позиції, творчості. Духовна складова особистості формується у процесі залучення дітей до культури як одного з джерел формування в них реальних уявлень про вироблені людством соціальні, правові й моральні норми, цінності життя та діяльності людей у духовній і матеріальній сферах.

Аксіологічні орієнтири, що втілюють у собі національні й загальнолюдські гуманістичні цінності, є однією із сутнісних основ стратегії у сфері дошкільної освіти. У контексті ідеї гуманізації цілей, принципів та змісту дошкільної освіти

інформатизації освіти вимагає зміни змісту існуючої системи підготовки педагогічних кадрів і створення сприятливих організаційно-педагогічних умов для впровадження сучасних комп'ютерних технологій у освітній процес.

14. МЕНЕДЖМЕНТ У СИСТЕМІ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВИТИ

У сучасних соціокультурних умовах Черкащини розвиток системи дошкільної освіти значною мірою визначається її ефективним управлінням дошкільними закладами, створенням нових механізмів її регулювання. Вирішення завдань, які стоять перед оновлюваною системою дошкільної освіти, залежить від упровадження в практику новітніх науково-педагогічних технологій, системних підходів та принципів взаємної відповідальності, які відкривають шлях до децентралізації управлінських дій.

Провідна роль у процесі вирішення управлінських завдань педагогічного менеджменту (сукупність принципів, методів, засобів і форм управління) належить керівнику та педагогічному колективу дошкільного закладу. Вони покликані вирішувати значну кількість нових завдань і нести професійну відповідальність за прийняття рішень і кінцеві результати.

Ефективне функціонування системи дошкільної освіти передбачає створення нових механізмів управління, регулювання і саморегулювання на регіональному, місцевому рівнях та в педагогічних колективах. В основу формування цих механізмів покласти системний підхід і принципи взаємної відповідальності, взаємодії державних органів управління і громадського самоуправління, оптимального рівня централізації управлінських функцій, широкого застосування громадських засад, децентралізації і демократизації управлінських дій.

Основними напрямками удосконалення управління дошкільною освітою в сучасних умовах є:

- децентралізація і демократизація управління;